

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ
ФАКУЛЬТЕТ ХОРЕОГРАФІЧНОГО МИСТЕЦТВА

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня Магістр
зі спеціальності 024 Хореографія

на тему: «ОСОБЛИВОСТІ ВИКОНАННЯ ТАНЦІВ ЯНГЕ»

Структура кваліфікаційної роботи:

- теоретична частина творчого проєкту
- творчий проєкт – хореографічна сюїта

«СПОГАДИ ПРО ВІТЕР І ДОЩ»

виконавець: здобувач вищої освіти
рівня магістр
денної форми навчання
Сюй Чуньхун

керівник кваліфікаційної роботи:
кандидат мистецтвознавства,
старший викладач кафедри
сучасної та бальної хореографії
Кирило Іванович ШКУРЕЕВ

Харків – 2024 р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. МАТЕРІАЛИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РЕАЛІЗАЦІЇ ХОРЕОГРАФІЧНОЇ КОМПОЗИЦІЇ.....	6
1.1. Генеза формування та становлення китайської народної танцювальної культури.....	6
1.2. Символіка традиційного китайського танцю Янге.....	10
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ХОРЕОГРАФІЧНИХ АНАЛОГІВ ТА ПРОТОТИПІВ ХОРЕОГРАФІЧНОЇ КОМПОЗИЦІЇ.....	16
2.1. Творча-мистецький доробок провідних балетних труп Китаю.....	16
2.2. Китайська танцювальна культура та її вплив на розвиток хореографії в Україні.....	23
ТВОРЧИЙ ПРОЕКТ	
РОЗДІЛ 1. КОМПОЗИЦІЙНИЙ ПЛАН ХОРЕОГРАФІЧНОЇ КОМПОЗИЦІЇ.....	28
1.1. Основна характеристики хореографічного твору.....	28
1.2. Дійові особи та їх стисла характеристика.....	28
1.3. Лібрето.....	29
1.4. Розгорнутий зміст.....	29
1.5. Драматургія.....	31
1.6. Музичний аналіз.....	31
1.7. Костюми (опис та зображення).....	32
1.8. Реквізит (зображення та опис).....	33
1.9. Світлова партитура	34
РОЗДІЛ II. ПОСТАНОВЧИЙ ПЛАН ХОРЕОГРАФІЧНОЇ КОМПОЗИЦІЇ.....	35
ВИСНОВКИ.....	40
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	42
ДОДАТКИ.....	44

ВСТУП

Актуальність теми кваліфікаційної роботи. Китайський танець — це одна з найдавніших форм мистецтва, яка має багатовікову історію та відображає унікальні культурні традиції Китаю. Його вивчення є актуальним з кількох причин, зокрема через важливість збереження національної ідентичності, сприяння міжкультурному діалогу, розвиток сучасного мистецтва та глобалізацію.

Перш за все, китайський танець є невід'ємною частиною культурної спадщини, яка перебуває під загрозою в умовах сучасної глобалізації. Традиційні танці, такі як народні стилі різних регіонів чи придворні танці епохи Тан і Сун, несуть у собі багатство символіки, музичних і хореографічних форм. Дослідження цих танців дозволяє зберегти їхню автентичність і передати майбутнім поколінням.

Сценічні постановки китайського танцю, такі як легендарні спектаклі про історію «Шовкового шляху» чи міфічні танцювальні композиції, розширюють межі культурного обміну. Вони стають ключовим інструментом для міжкультурного діалогу, сприяючи кращому розумінню китайської культури у світі. Водночас китайський танець впливає на хореографів інших країн, надихаючи їх інтегрувати в свої постановки елементи китайської пластики, музики та драматургії.

З технічної точки зору, китайський танець вирізняється плавністю рухів, виразністю жестів, роботою з реквізитами, такими як віяла або стрічки. Ці елементи не лише формують унікальний стиль, а й розширюють можливості сучасної хореографії, збагачуючи її технічний арсенал. Унікальна драматургія китайського танцю, яка часто ґрунтується на історичних подіях, легендах і міфах, також додає йому глибини та символізму.

У контексті глобалізації китайський танець є прикладом того, як локальне мистецтво може впливати на світову культуру. Держава активно

підтримує розвиток традиційного мистецтва, інвестуючи в освітні програми та міжнародні проекти, спрямовані на популяризацію танцю. Завдяки цьому китайський танець стає важливим елементом культурної дипломатії.

Наукове значення дослідження китайського танцю полягає у можливості краще зрозуміти соціально-культурні процеси, які формували китайську цивілізацію. Антропологічні аспекти народного танцю розкривають особливості побуту, традицій і світогляду етнічних груп Китаю, а дослідження сценічних постановок показує, як традиції трансформуються під впливом сучасних тенденцій.

Отже, дослідження китайського танцю є надзвичайно актуальним для збереження культурної спадщини, підтримки міжкультурного діалогу та збагачення сучасного хореографічного мистецтва. Воно сприяє не лише збереженню традицій, але й інтеграції цих традицій у глобальний культурний простір, роблячи їх доступними для світової аудиторії.

Мета – дослідити символіку китайського танцю Янгета його значення в китайській танцювальній культурі.

Завдання:

- проаналізувати генезу формування та становлення китайської народної танцювальної культури;
- обґрунтувати символіку традиційного китайського танцю Янге;
- простежити творчо-мистецький доробок провідних балетних труп Китаю;
- охарактеризувати тему кохання та її трактування в хореографічних композиціях з українського народно-сценічного танцю;
- розробити композиційний план хореографічної композиції;
- розробити постановчий план хореографічної композиції;

Об'єкт дослідження: китайська танцювальна культура.

Предмет дослідження: символіка традиційного китайського танцю Янге

Практичне значення. кваліфікаційна робота розроблена з урахуванням практичних і теоретичних аспектів хореографічного мистецтва та може стати корисним матеріалом для викладання лекцій і проведення практичних занять із дисциплін «Український народний танець та методика його викладання», «Народний танець та методика його викладання», «Мистецтво балетмейстера» та «Історія хореографічного мистецтва».

Структура роботи. побудована таким чином, щоб забезпечити логічну послідовність подання матеріалу. Теоретична частина включає вступ і два розділи. У першому розділі розкриваються основи досліджуваної теми через два підрозділи, а другий розділ зосереджений на прикладних аспектах і також містить два підрозділи.

Творчий проєкт є центральною частиною роботи й складається з двох розділів. У першому розділі детально описаний композиційний план хореографічної сюїти, а у другому — розроблений план її постановки.

Завершується робота висновками, які узагальнюють основні результати дослідження, та списком використаних джерел, що налічує 29 найменувань. Загальний обсяг кваліфікаційної роботи становить 48 сторінки.

РОЗДІЛ 1. МАТЕРІАЛИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РЕАЛІЗАЦІЇ ХОРЕОГРАФІЧНОЇ КОМПОЗИЦІЇ

1.1. Генеза формування та становлення китайської народної танцювальної культури

Китайська танцювальна культура має багатовікову історію, яка охоплює різні епохи, династії та культурні впливи. Її становлення було тісно пов'язане з релігійними, ритуальними та придворними традиціями, які формували унікальний характер китайського танцю. Від витоків у давніх ритуалах до сучасних сценічних постановок, китайська танцювальна культура еволюціонувала, зберігаючи багатство своєї автентичності та адаптуючись до вимог часу.

Становлення китайської танцювальної культури бере початок у періоді Давнього Китаю. Перші танцювальні форми мали ритуальний характер і були тісно пов'язані з шаманськими обрядами. Танці виконувалися для вшанування богів, природних явищ та у ході сезонних святкувань. Наприклад, танці «Юе» і «У» включали елементи поклоніння та відтворення природних процесів, таких як рух вітру або течія річок. Задokumentованих прикладів танцювальної культури є танці періоду династії Шан (1600–1046 до н.е.), які виконувалися під час релігійних обрядів. Ці танці часто супроводжувалися грою на ударних і струнних інструментах, створюючи гармонійний ансамбль .

Під час правління династій Хань (206 до н.е. – 220 н.е.) і Тан (618–907 н.е.) танець перетворився на складний придворний ритуал. Особливе значення мав період династії Тан, який називають «золотим віком» китайської культури. У цей час танці стали невід'ємною частиною придворного життя. Придворний ансамбль, відомий як «Танська школа танцю», поєднував у собі хореографію, музику та драматургію, створюючи складні багатофігурні композиції .

Один із найвідоміших го періоду – «Танцюючі небожителі» («БаоЮе»), який відображав духовність і велич придворної культури. Цей танець виконувався під супровід старовинного інструмента гучжена і зображував рухи небесних духів .

Поряд із придворними танцями розвивалися народні танці, які відображали регіональні особливості різних частин Китаю. Танці таких етнічних груп, як уйгури, тибетці, ханьці, маньчжури, зберігали локальний колорит, передаючи звичаї та традиції кожного народу. Наприклад: танці уйгурів включали акробатичні рухи та швидкі обертання. Тибетські танці характеризувалися повільними, медитативними рухами, що відображали їхню духовність .

Вплив релігії на розвиток тадиції Китаю, такі як даосизм, буддизм і конфуціанство, значно вплинули на танцювальну культуру. Буддійські ритуали часто включали медитативні танці, які виконувалися для очищення простору та гармонізації душі. Наприклад, танці ламаїзму на Тибеті використовували символічні жести (мудри), що зображали єднання духовного та земного світів .

Китайський танець у сучасну епоху

На початку китайський танець пережив серйозну трансформацію. Вплив західного мистецтва сприяв адаптації традиційних танців до сучасних сценічних умов. З'явилися нові напрями, які поєднували традиційні техніки з елементами сучасного балету та театру.

Сьогодні китайський танець представлений у двох основних формах:

Традиційні танці: Зберігають ритуальну та культурну основу.

Сучасні сценічні танці: Адаптовані до потреб сучасного театру та популяризуються на міжнародних фестивалях .

Видатні постановки, такі як «Танці Дуньхуана» або шоу театру «Шеньонструють багатство китайської танцювальної культури, яка залишається живою та актуальною навіть у добу глобалізації .

Китайська танцювальна культура є унікальним явищем, яке багатство і розмаїття китайської цивілізації. Її становлення стало результатом багатовікових традицій, впливу релігії, регіональних особливостей і адаптації до сучасних умов. Дослідження цього мистецтва дозволяє не лише краще зрозуміти культурну спадщину Китаю, але й сприяє збагаченню світової хореографії.

Китайський танець є багатогранним мистецтвом, яке поєднує фізичну майстерність із глибокою культурною символікою. У ньому кожен елемент — від жестів і рухів до костюмів і кольорів — має унікальне значення, яке розкриває багатовікові традиції, філософію та духовність китайської культури. Символіка танцю дозволяє передати складні ідеї та емоції, що робить це мистецтво надзвичайно багатозначним.

Китайський танець базується на чіткій мові рухів, які відображають природні явища, людські емоції чи абстрактні ідеї. Плавні хвилеподібні рухи рук символізують воду чи вітер, тоді як швидкі обертання можуть передати енергію чи силу. Жести часто є алегорією на природні явища, такі як розквіт квітки, політ метелика або коливання бамбуку на вітрі.

У китайському танці кожен рух виконавця є продуманим і гармонійним. Плавність тіла символізує гармонію з природою, тоді як точність рухів передає силу волі та внутрішню дисципліну. Особлива увага приділяється положенню голови, шиї та напрямку погляду, які додають рухам емоційності й підкреслюють драматизм сцени.

Костюми та реквізит у китайському танці виконують не лише декоративну функцію, а й мають глибокий символічний зміст. Довгі рукави костюмів підкреслюють плинність і витонченість рухів, віяла символізують красу та жіночність, а стрічки можуть уособлювати ріки, шляхи або нескінченність життя. Ці елементи створюють візуальний образ, який підсилює хореографічну композицію.

Колірна палітра китайського танцю тісно пов'язана з традиційною китайською філософією інь-ян і теорією п'яти елементів (дерево, вогонь, земля, метал, вода). Наприклад:

Червоний символізує енергію, радість і щастя.

Жовтий асоціюється із землею та імператорською владою.

Зелений уособлює гармонію й природне зростання.

Білий може означати як чистоту, так і смуток.

Сюжети та драматургія

Символіка китайського танцю також розкривається через сюжети, які часто базуються на міфах, легендах чи історичних подіях. Наприклад:

Танці небожителів символізують духовне просвітлення та гармонію.

Воїнські танці передають ідеї мужності, героїзму та вірності.

Ритуальні танці використовуються для поклоніння богам чи святкування змін у природі.

Китайський танець глибоко вкорінений у філософії даосизму, буддизму та конфуціанства. Він прагне відобразити гармонію між людиною, природою та Всесвітом. Плавні рухи уособлюють спокій і м'якість інь, тоді як енергійні елементи представляють динаміку ян. Цей баланс протилежностей є основою китайського мистецтва.

Отже, становлення китайської танцювальної культури є процесом, що поєднує багатовікову історію, етнічне розмаїття, глибокі філософські ідеї та адаптацію до нових умов. Це мистецтво є невід'ємною частиною культурної спадщини Китаю, яка зберігає свою автентичність і водночас продовжує розвиватися, надихаючи сучасну хореографію. Символіка та коди китайського танцю — це ключ до розуміння культури, філософії та естетики Китаю. Вони дозволяють передати через рухи й кольори глибокі смисли, роблячи танець унікальним мистецтвом, що об'єднує традиції, духовність і красу. Завдяки своїй багатозначності китайський танець залишається надзвичайно актуальним і здатним надихати глядачів у всьому світі.

1.2 Символіка традиційного китайського танцю Янге

Народний танець — це форма фольклорного мистецтва, яка виникла у природному середовищі, відображаючи традиційні особливості певного регіону. Для народного танцю характерні автентичні рухи, специфічні ритми, національні костюми та музика, які зберігають у собі багатотисялітню культурну спадщину. Ця форма танцю була тісно пов'язана з побутом і традиціями місцевого населення, водночас різко відрізняючись від танців вищих суспільних верств. Поняття «народний танець» також стосується хореографічних стилів, які мають велике історичне значення в європейській і світовій культурі **【8, с. 110】** .

Серед традиційних форм китайського танцю особливе місце займає танець із рукавами, який бере свої витоки з Пекінської опери. Найвідоміша постановка цього стилю — «СюаньЦзи», де довгі рукави використовуються для створення плавних і витончених рухів. Інші атрибути, такі як віяло або меч, також мають важливе символічне значення. Танець із мечем, наприклад, відображає хоробрість і силу, поєднуючи повільні, граціозні рухи з різкими і стрімкими елементами. Відомо, що під час династії Тан такий танець часто виконували жінки **【9, с.112】** .

До початку ХХ століття китайські танці поділялися на дві основні категорії:

Народні танці, які були поширені серед простого населення та зберігали регіональні особливості.

Сценічні танці, що виконувалися в імператорському палаці. Вони втілювали образи з поезії, живопису та скульптури, створюючи складні, витончені хореографічні композиції **【6, с.12】** .Символіка танців відображає важливі аспекти китайської культури. Наприклад, у китайських хореографічних постановках рухи часто слідуєть коловій або спіральній траєкторії, оскільки коло в китайській культурі є символом гармонії. Особливу

увагу приділяють положенню пальців, координації рухів рук та очей, що додає танцю витонченості та елегантності [5, с.206] .

Однією з унікальних особливостей китайського танцю є вплив трьох основних філософських систем Китаю — даосизму, конфуціанства та буддизму. Ці традиції привнесли в танець поняття:

Китай є багатонаціональною країною. Мудрий і емоційний китайський народ з давніх-давен створював танцювальні рухи з різноманітними жестами для вираження емоцій та демонстрації навичок. Національні народні танці формувалися колективною творчістю народу впродовж довгого історичного процесу. Ці танці існують у рамках національної культури і здебільшого представлені сценічними експромтами, основною метою яких є розвага. Стиль цих танців є відносно стабільним, вони прямо виражають думки, почуття, ідеали і спрямованість народу. Залежно від способу життя, накопичених традицій, історії, релігійних вірувань, а також природного середовища різних народностей і регіонів, сформувалися різні етнічні стилі і локальні особливості. Оскільки кожна нація має свій власний стиль народного танцю, ці танці мають велике значення для тренувань [7, с. 203].

Одним із найяскравіших видів народного танцю в Китаї є «янге». Північно-східне «янге» має тривалу історію і найбільше розповсюджене в трьох північно-східних провінціях Китаю. Це популярний танець на відкритому просторі, що відзначається високою технікою виконання для танцювальних виступів. Північно-східне «янге» гаряче, енергійне, гостре і сповнене гумору, стійке і живе, грайливе і жваве. Такий унікальний стиль і характерні рухи відображають естетичні вподобання народу північно-східного Китаю. Сильні звуки, яскравий ритм і динамічні рухи створюють радісний настрій. Зурна і барабан є незамінними інструментами для північно-східного «янге», унікальний барабанний дріб часто використовується для підкреслення емоційних моментів або завершення танцю [3, с. 86]. Рухи північно-східного «янге» гнучкі, швидкі, енергійні і потужні. Танцювальні кроки вимагають швидких рухів або стійкого стояння на підлозі, короткі і пружні згинання і

розгинання колін, рухи поясом, що надають імпульсу верхній частині тіла, а плечі виконують роль центральних точок для обертання. Різнокольорові хустинки є відмінною місцевою особливістю, важливим засобом для вираження почуттів і емоцій [8, с. 185].

Танцювальні хустинки бувають кількох видів: внутрішні зав'язані, зовнішні зав'язані, внутрішні листові, зовнішні листові, хустинки з дрібними квітками тощо. Після створення Нового Китаю північно-східне «янге» почало активно розвиватися. Було створено багато телевізійних передач з новим типом «янге», таких як «Танець з віялами», «Велике янге», «У фруктовому саду» та інші. З 1980-х років «янге» поширилося за межі північно-східного Китаю, його люблять не лише в країні, але й за кордоном, і воно вплинуло на інші стилі танцю. Яскравий приклад – ансамбль «Серп місяця п'ятої сторожі», який вивів старовинне національне «янге» на сцену високого мистецтва, ставши популярним у наш час [8, с.186].

У південній частині китайської провінції Юньнань, у Дайському автономному районі Сішуанбаньна, проживає народ дай, який створив яскраві народні танці «з природним ароматом», такі як «танець гагуан», «танець барабану ніг слона», «танець павича» тощо. Ці танці широко розповсюджені в Дайському районі. Танцювальні пози в них вишукані та красиві, передають відчуття скульптури та миттєво зупиняються. Танцюристи виконують рухи сором'язливо і тихо, що додає стилю виступів чуттєвості та багатозначності. Дайські народні танці вимагають вигину всіх суглобів тіла і рук, утворюючи унікальні «три повороти». Пози повністю демонструють тиху красу і граційність дайських дівчат. Під час танцю ноги зазвичай перебувають у напівзігнутому стані, коліна рухаються, згинаючись і розгинаючись. Все тіло тремтить зверху вниз, що є основним рухом дайських танців. Рухи верхньої частини тіла танцюриста – це здебільшого кружляння та гойдання, разом із диханням рухається пояс. Коліна гнучкі, п'яти вистукують назад, удари швидкі, ноги стійко опускаються на землю. Стегна рухаються вліво і вправо разом з кружлянням тіла, створюючи динамічну танцювальну позу «три

повороти». Рухи рук – це переважно гнучкі поштовхи, витягування та перевертання долонь, які демонструють внутрішню гнучку силу [7, с.204].

Стиль дайських народних танців відповідає естетичним уподобанням цього народу. Наприклад, «танець павича» є типовим представником дайських танців і конкретним вираженням їхніх естетичних особливостей. Дайський народ дуже любить павича, який є символом удачі, щастя і краси, а також національним тотемом. Танцювати «танець павича» означає висловлювати національний характер і ідеали.

Корейський народ є однією з національних меншин Китаю, що проживає переважно в провінціях Дзилінь, Ляонін і Хейлунцзян. Цей етнос славиться своїм давнім народним мистецтвом, особливо співом і танцем. Корейців часто називають народом пісень і танців. Серед найбільш відомих народних танців варто виділити "сільськогосподарський танець", який виконується на честь збору врожаю, "танець довгого барабана" та "танець монахів", що є суттю корейського народного танцю [7, с.204].

Корейський народ має багату чотиритисячолітню історію та культуру, що сформували його працелюбний, скромний, стриманий і щирий характер. Корейські жінки зазвичай мають ніжний, мовчазний і рішучий характер. Емоції та національний характер корейців відображаються в унікальному танцювальному мистецтві. Жінки танцюють граційно та плавно, чоловіки – стійко і з почуттям гумору. Естетика корейського танцю виражається у способах переміщення: верхня частина тіла залишається стабільною через звичку носити речі на голові, тоді як ноги рухаються швидко, з повільним згинанням і розгинанням, кроки глибокі, впевнені і стійкі. Рухи рук виконуються у формі дуг, хвиль або кіл, а використання дихання – важлива особливість корейського танцю. Дихання продовжує рухи і керує ними, формуючи ритм та наслідування танцювальних поз [7].

Символом щастя та чистоти в корейській культурі є журавлі. Білий колір журавля та його легкі, спокійні рухи надихнули на створення національних костюмів і танцювальних рухів. Журавлині кроки та рухи рук, схожі на гілки верби, поєднують статичні та динамічні характеристики. Танцюристи рухаються вільно та спритно, зупиняються витончено, що нагадує розквітлу квітку, яка розповсюджує тонкий і ніжний аромат [7, с.203].

Отже, китайський танець Янге має унікальну складову, що робить його особливим. Північно-східне «янге» виділяється своєю енергійністю, гостротою, стійкістю, ігровою природою та живим характером, що відображає естетичні вподобання народу північно-східного Китаю. Використання традиційних музичних інструментів, таких як зурна і барабан, створює яскравий ритм та настрій, що супроводжує танець. Гнучкі, швидкі та енергійні рухи, поєднані з кольоровими хустинками, додають танцю унікальності і виразності. Завдяки всім цим елементам, «янге» залишається популярним як в Китаї, так і за його межами, впливаючи на інші стилі танцю.

Таким чином, у ході першого розділу було визначено та проаналізовано, що Формування китайської танцювальної культури, зокрема танцю Янге, має ґрунтовну і багатогранну історію, що сягає тисячоліть. Китай здавна був багатонаціональною країною, де кожен етнічний регіон створював свої унікальні танцювальні традиції. Народні танці відігравали важливу роль у культурному житті китайців, використовувалися під час релігійних обрядів, святкових заходів і суспільних зібрань.

Танець Янге, один з найвідоміших народних танців Китаю, виник у північно-східних провінціях, таких як Дзилінь, Ляонін і Хейлунцзян. Цей танець має яскраву та енергійну природу, що відображає естетичні вподобання та емоційний дух північно-східного китайського народу. Особливості Янге, такі як ритмічні рухи, барвисті хустинки та використання традиційних музичних інструментів, таких як зурна і барабан, створюють неповторний емоційний настрій під час виконання танцю.

Після створення Нового Китаю Янге почав активно розвиватися, ставши важливою складовою телевізійних передач і культурних заходів. Було створено багато нових типів Янге, таких як «Танець з віялами», «Велике Янге», «У фруктовому саду» та інші, що привнесли нові елементи в традиційний танець. З 1980-х років Янге здобув популярність не лише в Китаї, але й за його межами, ставши відомим міжнародним танцювальним стилем, що вплинув на інші танцювальні жанри.

Унікальність Янге полягає не лише в його історичних коренях і технічній складності, але й у здатності адаптуватися до сучасних умов, зберігаючи при цьому свою автентичність. Цей танець став своєрідним містком між стародавніми традиціями і сучасною культурою, демонструючи, як народне мистецтво може еволюціонувати і залишатися актуальним у різних історичних контекстах.

Отже, китайська танцювальна культура, особливо танець Янге, має багату історію та глибоке культурне значення. Його розвиток демонструє, як народне мистецтво може пристосовуватися до змін, зберігаючи при цьому свої унікальні риси і впливаючи на культурні традиції не лише в Китаї, але й у всьому світі. Янге, з його яскравим ритмом, енергійними рухами і багатою історією, залишається важливим елементом китайської культурної спадщини та джерелом натхнення для майбутніх поколінь

РОЗДІЛ II. АНАЛІЗ ХОРЕОГРАФІЧНИХ АНАЛОГІВ ТА ПРОТОТИПІВ ХОРЕОГРАФІЧНОЇ КОМПОЗИЦІЇ

2.1. Творча-мистецький доробок провідних балетних труп Китаю

Найбільшою та найстарішою державною балетною трупою КНР є Національний балет Китаю (National Ballet of China), який функціонує в столиці країни, місті Пекін. На відміну від багатьох інших балетних труп, Національний балет Китаю (далі НБК) має власне стаціонарне приміщення. Колектив працює в сценічному просторі "Тяньцяо" — першому публічному театрі КНР, побудованому в 1959 році спеціально для балетних та оперних постановок. Після реконструкції у 2001 році театр отримав додаткові технічні можливості для створення вражаючих балетних вистав [10, с.82].

Національний балет Китаю також має власний великий симфонічний оркестр, який спеціалізується на музичному супроводі хореографічних вистав. НБК володіє великим сценографічним відділом, який розробляє, втілює та зберігає вишукані костюми, декорації, реквізит, танцювальне взуття, засоби для гримування, головні убори тощо. Фахівці цього відділу відповідають за видовищність вистав та допомагають реалізовувати найскладніші режисерські задуми [10, с.80].

Історія Національного китайського балету бере свій початок від першої професійної балетної трупи країни, створеної у Пекіні наприкінці 1950-х років за безпосередньої участі видатного китайського педагога та хореографа Айлянь Дай (1916–2006). Спочатку трупа мала назву «Експериментальна балетна трупа Пекінської школи танцю» і була створена для сценічної практики випускників Пекінської балетної школи, відкритої у 1959 році .

Під час культурної революції (1966–1976 рр.) балетна трупа зазнала занепаду через переорієнтацію на вузькопрофільний "червоний репертуар". З 1976 року почалася епоха реформ, коли Айлянь Дай повернулася на посаду директора, а з 1980 року продовжила працювати художнім радником. Балетна трупа почала реформуватися, розширюючи репертуар і поступово виходячи на

міжнародний рівень. До Пекіна почали запрошувати зарубіжних режисерів-постановників, таких як Антон Доулінг, Рудольф Нуреев та інші [9, с.106].

На сьогоднішній день у трупі працює професійний колектив з близько 70 артистами балету та десятками професійних викладачів танцю. Багато майстрів танцю з НБК вигравали золоті, срібні та бронзові медалі на різних міжнародних балетних змаганнях. Метою творчо-організаційної діяльності колективу є "Прагнення до процвітання мистецтва балету", а як гасло колектив сповідує чотири принципи роботи: "Єдність, прагматичність, незалежність та заповзятливість" [10, с.83].

Одним із чинників, що сприяв виходу Національного балету Китаю на рівень всесвітньо відомої першокласної трупи, є політика керівництва та особисті заслуги його очільників. Найбільш значущою фігурою для китайського балетного мистецтва є засновниця театру Айлянь Дай, яка керувала НБК до та після культурної революції (1959–1964 та 1976–1980 рр.). Велику роль у розвитку колективу відіграли наступні керівники, зокрема ЖухенЧжао та Ін Фен, які, враховуючи загальну політику реформ 1990-х років у Китаї, зуміли вивести діяльність НБК із моделі радянської планової економіки [10, с.82].

У 1994 році Національний балет Китаю очолила ЖухенЧжао (нар. у 1944 році). Її перший реформаторський захід після вступу на посаду полягав у омолодженні акторського складу. Середній вік танцівників знизився з 35 до 20 років. Літнім акторам запропонували змінити професію на викладача-балетмейстера або достроково піти на пенсію. ЖухенЧжао відкрила шлях талановитій молоді, активно використовуючи новачків у масштабних сучасних балетних виставах і даючи їм можливість вдосконалювати свої навички в КНР та за кордоном. Це рішення швидко окупилося: вистави стали більш технічними та віртуозними [3].

Другий крок ЖухенЧжао був спрямований на поєднання міжнародних стандартів балетного мистецтва та національної специфіки КНР. Вона почала шукати неординарні теми та митців, здатних реалізувати їх. Внаслідок цих

пошуків народилася балетна драма «Підніми червоний ліхтар» за фільмом відомого китайського режисера ІмоуЧжана; цей балет став найкасовішим та найвідомішим у світі серед оригінальних вистав НБК [3].

Третьою ланкою реформування НБК стало запровадження адекватної системи розподілу прибутків колективу, аби зробити доходи акторів привабливими та справедливими. ЖухенЧжао вивчила зарубіжну практику річної заробітної плати і контрактну систему іноземних балетних труп, впровадивши її в НБК. Відтоді трупа підписує контракти з усіма учасниками, а їхня зарплата коливається від 27000 до 80000 юанів на рік. Це мотивує кожного члена колективу досягати кращих результатів та посідати вищі місця в рейтингу виконавців [9, с.108].

ЖухенЧжао також запровадила методи промоції балетних вистав, вже відомі на Заході. Вона запропонувала проводити Дні відкритих дверей Національного балету Китаю, щоб любителі балету мали можливість відвідати театр та побачити щоденне життя танцівників. Зустрічі з балетмейстерами та танцівниками, лекції та демонстрації також сприяли підвищенню обізнаності публіки та поширенню балетного мистецтва [9, с.107].

З 2009 року Національний балет Китаю очолила хореограф Ін Фен (нар. 1963 р.), випускниця Пекінської академії танцю. У 1982 році вона приєдналася до НБК як солістка та проходила стажування у Паризькому оперному театрі. З 2001 року Ін Фен почала працювати постановником балетних творів і брала участь у створенні вистав, таких як «Етюд» і «Весна», та нової версії балету «Лебедине озеро» у 2003 році. У 2004 році Міністерство культури КНР призначило Ін Фен заступником голови НБК, а згодом вона очолила колектив. З моменту вступу на посаду Ін Фен продовжує організаційну діяльність, прагнучи відповідати передовому світовому рівню, створюючи висококласний сучасний репертуар [5].

Практика запрошення відомих балетмейстерів і хореографів з-за кордону для навчання танцівників і постановки нових балетів виявилася дуже позитивною. Вивчення іноземних балетних шкіл, робота за різними

хореографічними методиками та розуміння специфіки західних балетних традицій значно підвищили професійний рівень труп, розширили міжнародний вплив китайського балету та допомогли компанії досягти рівня провідних балетних театрів світу. На сьогоднішній день Національний балет Китаю відвідав понад 30 країн світу, включаючи провідні центри балетного мистецтва, такі як Данія, Італія, Франція, Великобританія, США, Канада, РФ та інші [1].

Другою за значимістю та масштабом творчо-організаційної діяльності в КНР є Шанхайська балетна компанія (Shanghai Ballet Company). Історія цього колективу починається з експериментальних вистав студентів Шанхайської танцювальної школи, де в 1964 році під керівництвом майстра Жунжуна Ху було поставлено революційний балет «Сива дівчина». Хореографія цієї танцювальної драми поєднувала елементи класичного західного балету та традиційні китайські народні танці, що було захоплено сприйнято публікою та схвалено комуністичним урядом. Під час культурної революції балет «Сива дівчина» був включений до списку рекомендованих вистав, що сприяло популярності студентської трупи та її перетворенню на постійно діючий стаціонарний колектив. У 1979 році колектив отримав офіційну назву «Шанхайський балет».

За понад 40-річну історію Шанхайський балет створив і поставив багато нових хореографічних постановок, більшість з яких є унікальними інтерпретаціями національного балетного стилю, заснованими на мотивах класичної та сучасної китайської літератури [9, с.110]. Останні роки стратегія розвитку Шанхайського балету нерозривно пов'язана з творчо-організаційною діяльністю Лілі Сін (нар. у 1963 році). У червні 2001 року цю високоосвічену приму-балерину, призерку престижних міжнародних конкурсів та солістку Шанхайської балетної трупи було призначено її художнім керівником [5]. У 2001 році Лілі Сін поставила балет «ЛянШаньбо і ЧжуІнтай» («Метелики-закохані») за мотивами старовинної китайської легенди, що здобув нагороди на багатьох міжнародних хореографічних конкурсах [6]. У вересні 2011 року

Лілі Сінґ також стала генеральним директором балетної компанії. За десятиліття її художнього керівництва та організаторської діяльності в трупі з'явилися нові спектаклі світового рівня: «Копелія», «Сильфіда», «Серенада», «Вальс», «Привид опери», «Знак любові», «Марко Поло», «Джейн Ейр» тощо [7].

У 1998 році Шанхайська балетна компанія отримала нове стаціонарне приміщення і почала працювати на базі Шанхайського великого театру. Цей гігантський мистецький комплекс було відкрито на межі століть з метою проведення різноманітних постановок у жанрах китайської та західної опери, мюзиклу, балету, а також концертів симфонічної та камерної музики. Велика сцена театру, яка є однією з наймасштабніших та найбільш оснащених сцен світу, дозволила Шанхайському балету реалізовувати найскладніші творчі проекти, які поєднують високу ідейно-тематичну наповненість, художню цінність, блискучу танцювальну техніку та видовищність [9, с.109].

На новій сцені в Шанхайському великому театрі було поставлено такі потужні проекти, як «Метелики-закохані» (Сінґ Лілі), «Зітхання-кохання» (Бертран д'Ат), «Остання місія Марко Поло» (Хосе Мартінес), «Джейн Ейр» (Патрік де Бана), «Відлуння вічності» (Патрік де Бана), «Яскраво-червона зірка» (Чжао Мін), «Гамлет» (ДерекДін), «Лускунчик» (ДерекДін), «Спляча красуня» (ДерекДін), «Леді з камеліями» (ДерекДін), «Лебедине озеро» (ДерекДін), «Ромео і Джульєтта» (ДерекДін), «Копелія» (П'єр Лакотт), «Сильфіда» (Жан-Поль Грав'є), «Лускунчик» (ТецутароШимізу), «Жизель», «Дон Кіхот» та інші [9, с.112].

З переходом Шанхайського балету до нового постійного приміщення було прийнято деякі реорганізаційні постанови, що покращили функціонування колективу та вивели його на новий рівень. На сьогоднішній день «Шанхайський балет» є творчою трупю, яка разом із Шанхайським великим центром мистецтв функціонує за типовою для сучасної КНР моделлю збалансованого фінансування та корпоративного управління. Тут впроваджено систему так званих деканатів, кожен з яких має свою зону

відповідальності. Шанхайська балетна компанія входить до великого об'єднання, що також включає драматичну трупу, концертний зал, виставковий центр, симфонічний оркестр, оперний театр та національний оркестр народних інструментів. Вони мають спільний основний капітал, який розподіляється між творчими колективами. Інтеграція ресурсів довела переваги об'єднання бренду Шанхайського центру мистецтв, дозволяючи отримувати фінансування на великі ризиковані проєкти, важливі для розвитку китайського національного мистецтва. Також Шанхайський великий центр мистецтв перебуває під управлінням Департаменту пропаганди Шанхайського міського комітету Комуністичної партії.

Шанхайська балетна компанія відповідально віднеслася до перебудови своєї роботи під час пандемії 2020–2021 років. Кращі хореографи та танцівники трупи почали працювати в форматі онлайн-занять («CloudClassroom») для широкого кола любителів балету. Завдяки цьому глядачі могли побачити покрокові інструкції виконання улюблених балетних номерів та складних рухів, а також спробувати освоїти балетні зв'язки вдома під час ізоляції [4]. Також проводили онлайн-репортажі, які дозволили великій кількості людей слідкувати за творчою діяльністю артистів та дізнаватися, як відбувається процес постановки балетних вистав за лаштунками [5, с.16].

Після закінчення пандемії та локдауну Шанхайський балет продовжив практику прямих трансляцій, започаткованих у лютому 2020 року. Трупа продовжує активне медійне просування в мережі Інтернет. Шанхайський балет має близько півмільйона підписників на платформі TikTok, маючи мільйони вподобань від користувачів та значні обсяги відтворення відео з виступами артистів балету на платформах YouTube, Vimeo та в популярних соціальних мережах. Окрім того, Шанхайський балет продовжує започатковані під час пандемії онлайн-перформанси. Тижневі програми «ArtsGoForward» стали проводитися щомісяця, дозволяючи мільйонам глядачів безкоштовно переглядати онлайн класичні вистави, такі як «Сива

дівчина», «Лебедине озеро», «Марко Поло», «Жизель», а також сучасні експериментальні вистави, такі як «Кольори міста» [6].

За 30 років існування, Шанхайський балет підготував велику кількість видатних виконавців міжнародного рівня, які стали призерами престижних міжнародних конкурсів. Колектив встановив міцні дружні стосунки та співпрацю з багатьма вітчизняними та зарубіжними мистецькими колективами і митцями. Артисти Шанхайського балету активно пропагують балетне мистецтво, відвідуючи університети та громади, проводячи лекції та навчально-популярні балетні покази в концертних залах [1].

Шанхайський балет активно вивчає міжнародний ринок, виступаючи в таких країнах, як Японія, Південна Корея, Франція, Канада, США, Індонезія, Нова Зеландія, Іспанія, Сінгапур, Австралія, Гонконг, Макао, Тайвань, Фінляндія тощо. Колектив прагне до широкого культурного обміну з представниками світового балетного мистецтва, часто залучаючи іноземних викладачів, хореографів і режисерів для співпраці та реалізації копродукційних проєктів. Директорка балетної компанії Лілі Сінь не боїться ризикувати та обмежувати творчість колективу, тому запрошує іноземних балетмейстерів, які працюють у авангардному полі, таких як німецько-нігерійський хореограф Патрік де Бана, французи Жан-Поль Грав'є, П'єр Лакотт, Бертран д'Ат, британець Дерек Дін, японець Тецутаро Шимізу та інші [3, с.10].

Отже, провідні китайські балетні трупи, такі як Національний балет Китаю та Шанхайський балет, є ключовими гравцями у розвитку та популяризації балетного мистецтва як у країні, так і на міжнародній арені. Національний балет Китаю (National Ballet of China) є найстарішою та найбільшою державною балетною трупю країни, розташованою в Пекіні. Важливими фігурами в історії трупи стали такі видатні керівники, як Айлян Дай, Жухен Чжао та Ін Фен, які значно сприяли розвитку колективу та його міжнародному визнанню. Національний балет Китаю володіє великим

сценографічним відділом і власним симфонічним оркестром, що дозволяє створювати вражаючі вистави.

Шанхайський балет (ShanghaiBallet) є другою за значимістю та масштабом творчо-організаційної діяльності балетною трупю в КНР. Колектив базується в Шанхайському великому театрі, одному з найбільш оснащених та універсальних театрів світу. Шанхайський балет активно розвивається, залучаючи іноземних хореографів і режисерів, таких як Патрік де Бана, Жан-Поль Грав'є, П'єр Лакотт, Бертран д'Ат, ДерекДін, ТецутароШимізу та інших. Трупа також активно виступає на міжнародній арені і проводить онлайн-заняття для любителів балету .

Ці трупи грають ключову роль у розвитку та популяризації балетного мистецтва, пропагуючи унікальність китайської культури через танець, і продовжують надихати нові покоління танцівників та глядачів.

2.2. Китайська танцювальна культура та її вплив на розвиток хореографії в Україні

Китайська танцювальна культура, яка має багатовікову історію та унікальні традиції, поступово знаходить своє місце в українському мистецькому просторі. Її інтеграція в українське культурне середовище відбувається завдяки взаємному інтересу двох країн, культурному обміну, організації міжнародних фестивалів і спільним проєктам у галузі хореографії.

Китайські танці вражають своєю витонченістю, символікою та глибоким філософським змістом. Їхнє поєднання естетики, технічної майстерності й духовного наповнення викликає захоплення у глядачів усього світу, зокрема й в Україні. Завдяки участі китайських танцювальних колективів у міжнародних заходах, таких як фестивалі та культурні дні, українські митці мають можливість знайомитися з багатством цієї культури.

Особливий інтерес до китайського танцю спостерігається серед українських хореографів, які черпають натхнення з його технік і стилістики.

Віяла, стрічки та мечі, що є характерними реквізитами китайського танцю, почали активно використовуватися в українських сценічних постановках для створення візуальної витонченості та підсилення драматизму. Крім того, плавність і колові рухи, які символізують гармонію в китайській культурі, поступово інтегруються в композиційні рішення українських хореографічних вистав.

У хореографічних навчальних закладах України також зріс інтерес до китайської танцювальної культури. Організуються майстер-класи, лекції та обмін досвідом між китайськими та українськими викладачами, що сприяє підвищенню професійного рівня виконавців. У рамках таких освітніх проєктів студенти мають змогу вивчати унікальні техніки китайського танцю, розширюючи свій творчий арсенал.

Культурний обмін між Україною та Китаєм сприяє не лише популяризації китайського танцю в нашій країні, а й збагаченню національної хореографії. Взаємодія між цими двома культурами дозволяє створювати унікальні мистецькі проєкти, які поєднують елементи східних традицій і української творчості.

Отже, китайська танцювальна культура стала джерелом натхнення для українського хореографічного мистецтва, відкриваючи нові можливості для творчого розвитку та сприяючи зміцненню культурного діалогу між двома країнами. Вона продовжує впливати на українське мистецтво, збагачуючи його символікою, техніками та глибокою філософією, що притаманна китайському танцю.

У системі вищої освіти, яка зосереджена на вивченні різних національних культур у контексті хореографії, аспекти традиційних китайських танців займають важливе місце. Ця інтеграція сприяє глибшому розумінню хореографічного мистецтва як глобального явища, яке поєднує в собі багатство та унікальність різних національних традицій.

Традиційні китайські танці є невід'ємною частиною курсів, присвячених вивченню світового хореографічного мистецтва. Університети та академії, які

готують майбутніх балетмейстерів, виконавців і дослідників хореографії, включають у свої програми розділи, що знайомлять студентів із техніками, стилістикою та символікою китайських танців.

У хореографічних навчальних закладах викладаються базові рухи, характерні для китайських танців. Студенти вивчають техніку плавних і колових рухів, специфічну роботу рук і пальців, а також координацію рухів із поглядом, що є ключовими елементами китайської хореографії.

Значна увага приділяється розумінню символіки китайського танцю. Студенти досліджують, як через рухи, жести, використання реквізитів (віял, стрічок, мечів) і кольорову гаму танець передає філософські, духовні та культурні ідеї.

Викладання китайського танцю в системі вищої освіти передбачає вивчення його історичного розвитку, зв'язку з ритуалами, придворними традиціями та впливу трьох основних філософських шкіл Китаю — даосизму, конфуціанства й буддизму [9, с.113].

У межах навчальних програм студенти практично відпрацьовують основи традиційних танців, зокрема «Танець із рукавами» або «Танець із мечем», які демонструють витонченість і динамізм китайської хореографії.

Вивчення китайських танців у системі вищої освіти:

Розширює світогляд майбутніх хореографів, знайомлячи їх із новими техніками та підходами.

Збагачує арсенал засобів виразності, які можна застосувати в сучасних постановках.

Сприяє розвитку міжкультурного діалогу, дозволяючи студентам інтегрувати елементи китайської культури в локальні хореографічні традиції.

Китайський танець у глобальному контексті освіти

У багатьох міжнародних програмах із хореографії китайський танець вивчається як приклад гармонійного поєднання фізичної майстерності, символізму та філософської глибини. Це дозволяє зберігати й передавати

традиції китайського танцю в сучасному світі, інтегруючи їх у світовий культурний простір [9, с.113].

Таким чином, вивчення традиційних китайських танців у системі вищої освіти є важливим кроком для збереження культурної спадщини, її популяризації та інтеграції в глобальний контекст хореографічного мистецтва.

Отже, китайська танцювальна культура, завдяки своїй унікальності, символічності та витонченості, здобула значну популярність в Україні. Її інтеграція у місцевий мистецький простір відбувається через міжнародні фестивалі, культурні обміни, спільні мистецькі проєкти та освітні програми.

Українські глядачі з захопленням сприймають китайські танцювальні постановки, такі як «Танці Дуньхуана» чи виступи колективу ShenYunPerformingArts, які демонструють глибокі культурні традиції Китаю. Характерні для китайського танцю реквізити — віяла, стрічки, мечі та рукави — знаходять відгук серед українських хореографів, які використовують їх для створення нових сценічних рішень.

Крім того, китайський танець активно вивчається в українських хореографічних навчальних закладах, що свідчить про його важливість для професійної підготовки майбутніх виконавців. Таке вивчення допомагає збагачувати національне мистецтво новими техніками, стилістикою та художніми образами.

Таким чином, у оді другого розділу, було виявлено та проаналізовано, що Китайська танцювальна культура є невід'ємною складовою світового хореографічного мистецтва. Її багатовікові традиції, глибока символіка та витончена техніка вплинули на розвиток не лише національного мистецтва, але й міжнародної хореографії. Провідні балетні трупи Китаю, такі як Національний балет Китаю, ансамбль «Шень Юнь» та інші видатні колективи, відіграють ключову роль у популяризації китайської культури у світі. Їхні виступи, збагачені філософськими ідеями та унікальною естетикою, надихають хореографів різних країн на творчі експерименти.

В Україні китайська танцювальна культура здобула популярність завдяки активному культурному обміну та міжнародним проектам. Участь китайських колективів у фестивалях та організація майстер-класів сприяють глибшому розумінню цієї культури. Китайські техніки, такі як плавність рухів, акцент на координацію рук і очей, використання символічних реквізитів, інтегруються в українське хореографічне мистецтво, збагачуючи його та додаючи нових художніх можливостей.

Таким чином, китайська танцювальна культура не лише зберігає свої автентичні традиції, але й стає важливим елементом міжкультурного діалогу. Її вплив на хореографію в Україні та інших країнах є яскравим прикладом того, як мистецтво об'єднує людей і розширює творчі горизонти, дозволяючи втілювати нові ідеї, що спираються на багатовікову культурну спадщину.

РОЗДІЛ I. КОМПОЗИЦІЙНИЙ ПЛАН ХОРЕОГРАФІЧНОЇ КОМПОЗИЦІЇ

«СПОГАДИ ПРО ВІТЕР І ДОЩ»

1.1. Основні характеристики хореографічного твору

Тема композиції – святкування життя через традиційний китайський народний танець, який об'єднує людей, демонструючи енергію, гармонію та багатство національної культури.

Ідея композиції – полягає у відображенні зв'язку людини з природою, традиціями та спільнотою через рух, символіку та яскраві образи. Танцювальна композиція показує, як радість, єдність і взаємопідтримка можуть стати рушійною силою суспільства.

Вид хореографії: класична хореографія.

Жанр: лірико-драматичний.

Форма твору: хореографічна композиція.

Час дії: дія відбувається у ХІХ століття, ранок.

Місце дії: Китай, провінція Юньань.

1.2. Дійові особи та їхня стисла характеристика

Дівчата у композиції «Янге» символізують легкість, витонченість і природну красу. Їхні рухи відображають жіночність, грацію та гармонію з навколишнім світом.

Хореографія:

Використовуються плавні, хвилеподібні рухи рук і корпусу, що нагадують течію води або коливання квітів на вітрі.

Танцівниці активно взаємодіють зі стрічками та віялами, створюючи динамічні візуальні образи.

Стрибки та обертання мають легкий, невагомий характер, що підкреслює їхню жвавість.

Хлопці в композиції «Янге» уособлюють енергію, силу та яскравість. Вони є центром динаміки та руху, задаючи ритм і настрої всьому дійству.

Хореографія:

Використовуються активні стрибки, повороти, швидкі обертання та чіткі рухи корпусу.

Динамічні взаємодії між хлопцями підкреслюють елемент змагання та взаємопідтримки.

Танцювальні партії часто включають роботу з мечами або кошиками, що додає образу хлопців елементи мужності та святковості.

1.3. Лібрето

Дія розгортається в сільській місцевості Китаю під час святкування врожаю. Молоді хлопці та дівчата, одягнені в барвисті костюми, виконують традиційні танці на центральній площі. Сцена наповнена життям: персонажі несуть кошики з квітами, використовують стрічки та віяла. Поступово свято перетворюється на спільний ритуал єднання з природою, де кожен рух відображає гармонію людини та Всесвіту.

1.4. Розгорнутий зміст хореографічної композиції.

Сцена відкривається спокійною мелодією традиційного китайського інструмента гучжена. На майданчику з'являються перші танцівники, повільно пересуваючись по колу, що символізує гармонію Всесвіту. Їхні рухи плавні, наче перші подихи весняного вітру. Кожен жест наповнений змістом — руки, підняті до неба, наче вітають сонце, що дарує життя всьому живому.

Дівчата в легких пастельних костюмах несуть кошики, наповнені квітами, які вони обережно розсипають по сцені, наче засіваючи землю надією та добром. Хлопці, одягнені у яскраві костюми, енергійно кружляють довкола, підкреслюючи динамічний перехід природи від сну до пробудження. У цей момент танець наповнюється духом очікування свята.

Темп музики прискорюється, барабани додають ритму, створюючи відчуття бурхливого руху. Танцівники починають використовувати реквізити: стрічки, віяла та мечі, що наповнюють сцену яскравими фарбами і динамікою. Дівчата виконують енергійні обертання зі стрічками, які утворюють у повітрі різнокольорові візерунки, що символізують квіти, що розквітли. Їхні рухи легкі й граційні, ніби вони літають у потоках весняного вітру.

Хлопці демонструють силу та енергію в акробатичних елементах: високі стрибки, швидкі обертання з мечами та синхронні рухи, які відображають єдність і хоробрість. У цей момент танець досягає максимальної динаміки, викликаючи відчуття захоплення.

Звуки музики стають ще потужнішими, підсилюючи драматичність кульмінаційної сцени. Усі танцівники збираються в центрі сцени, утворюючи велике коло — символ гармонії та єдності. Їхні рухи синхронізуються, відображаючи гармонійне злиття індивідуальних зусиль у єдиний ритм життя.

Дівчата та хлопці виконують складні партії: переплетення рухів зі стрічками та віялами створює ілюзію небесного танцю, де кожен учасник — частина великого Всесвіту. Руки, підняті догори, символізують подяку природі за її щедрість. У цей момент танець стає священним ритуалом, наповненим духом свята та радості.

Після яскравої кульмінації музика поступово змінюється на спокійну мелодію. Танцівники залишають сцену повільними кроками, залишаючи на землі квіти як символ вдячності та надії на майбутнє процвітання. Їхні рухи стають все м'якшими, нагадуючи шепіт природи, яка поступово повертається до гармонійного спокою.

Заключна сцена залишає відчуття завершеності та натхнення. Глядачі відчувають зв'язок із природою, спільнотою та культурою, які підкреслюють важливість традицій і єдності.

1.5. Драматургія хореографічної композиція.

Експозиція: спокійна музика та плавні рухи ілюструють пробудження природи. Групи танцівників поступово виходять на сцену, несучи кошики з квітами.

Зав'язка: Темп прискорюється, танцівники починають використовувати стрічки та віяла, виконуючи динамічні рухи. Головні герої демонструють складні сольні партії, що символізують радість та енергію життя.

Розвиток дії: уся група танцівників об'єднується у великому колі, утворюючи символ гармонії та єдності. Рухи стають синхронними, емоції досягають найвищої точки.

Кульмінація: танцівники поступово залишають сцену під спокійний музичний супровід, залишаючи квіти як символ подяки природі.

Композиція побудована на контрастах — від спокійного вступу до яскравої кульмінації та гармонійного завершення. Розвиток дії підкреслюється переходом від індивідуальних партій до масових хореографічних сцен, що символізують перехід від особистого до спільного.

1.6. Музичний аналіз

Музичний супровід базується на народних мелодіях, характерних для танцю Янге. Основу складають ритми барабанів, супроводжувані грою на струнних інструментах (гучжен) та сопілках (ди). У кульмінаційний момент використовуються швидкі темпи та потужні ударні, які створюють відчуття динамізму. Завершення танцю супроводжується мелодійним звучанням флейти, що символізує гармонію та спокій.

1.7. Опис костюму

Жіночий костюм

Сукня:

Довга, розкльошена сукня виконана з легких тканин, які плавно коливаються під час руху, підкреслюючи витонченість танцівниць.

Основні кольори — червоний, рожевий, жовтий і зелений, що символізують радість, благополуччя та гармонію з природою.

Декор включає вишивку з квітковими мотивами або традиційними китайськими орнаментами, які додають образу витонченості.

Рукави:

Довгі, широкі рукави, виконані з напівпрозорих тканин, створюють візуальний ефект плинності під час танцю.

Рукави часто прикрашені яскравими стрічками або вишивкою.

Реквізит:

У руках дівчата тримають кольорові віяла або стрічки, що підсилюють динаміку та додають граційності рухам.

Прикраси:

Використовуються невеликі головні убори, прикрашені квітами або перлинами, які підкреслюють традиційний стиль.

На зап'ястях — браслети зі стрічками, що гармоніюють із загальною кольоровою палітрою костюму.

Чоловічий костюм

Одяг:

Чоловічі костюми складаються з вільних штанів і сорочок із широкими рукавами, які не обмежують рухів.

Основні кольори — червоний, синій, жовтий або золотий, що символізують енергію, силу та святковість.

Сорочки прикрашені геометричними орнаментами, вишивкою або аплікаціями, що додають образу яскравості та виразності.

Пояс із тканини контрастного кольору підкреслює силует і додає завершеності образу.

1.8. Реквізит:

Хлопці часто використовують мечі, стрічки або кошики, що символізують працю, мужність або святкові дарунки.

Віяла та шовкові шарфи — це незамінний реквізит для Шаньдун Янге, який є повсякденним предметом першої необхідності для жінок ханьців. Можливо, вони символізують сором'язливі хустки в дитинстві .. Червоний хіджаб, можливо, це рушник, яким витирають піт при догляді за дітьми; Можливо, це символізує чекання та очікування ханьських жінок щодо своїх чоловіків.

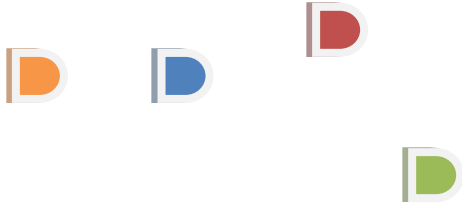
1.9. Світлова партитура.

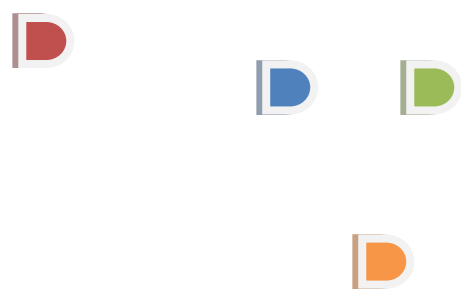
З 00:00 до 00:40 сцена освітлюється приглушеним темно-червоним світлом, яке створює атмосферу загадковості та очікування. Поступово з'являються два промені білого світла, які спрямовані на центр сценічного майданчика, акцентуючи увагу на центральних подіях.

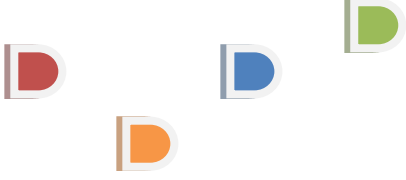
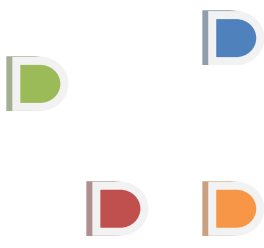
Починаючи з 00:40, освітлення стає яскравішим: додається жовте світло в поєднанні з білим, що передає теплу та святкову атмосферу подій на сцені. У кульмінаційний момент домінує насичене червоне світло, яке підсилюється м'якими білими акцентами, створюючи драматичний ефект і емоційну напругу.

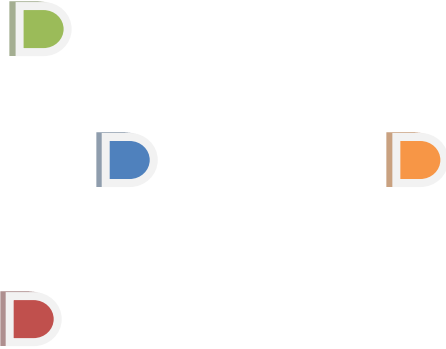
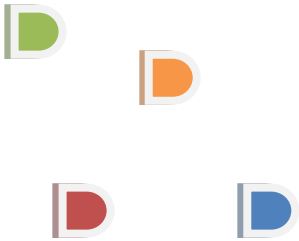
РОЗДІЛ II. ПОСТАНОВЧИЙ ПЛАН ХОРЕОГРАФІЧНОЇ КОМПОЗИЦІЇ СПОГАДИ ПРО ВІТЕР І ДОЩ

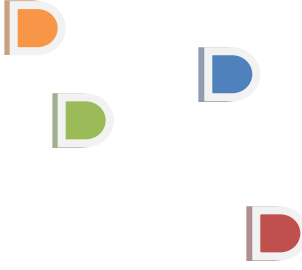
ЧАСТИНА 1 Муз.розмір4/4	
	<p>1-8 т. Танцівники виходять на сцену повільними кроками, рухаючись по колу. Руки витягнуті вперед, пальці розкриті, що символізує пробудження природи.</p>
	<p>8-16 т. Легкі нахили корпусу в сторони виконуються в унісон, підкреслюючи гармонійність групи.</p> <p>Стрічки в руках танцівників створюють хвилеподібний малюнок у повітрі, додаючи рухам плавності.</p>

	<p>17-48 т. Танцівники поступово утворюють півколо. Жіночі партії підкреслюються обертанням із плавним розведенням рук убік. Чоловіки виконують низькі напівприсіди з рухами рук по діагоналі, створюючи відчуття стабільності й сили.</p>
---	--

Малюнок	Анотація до дії
<p>ЧАСТИНА 2</p> <p>Муз. розмір 4/4</p>	
	<p>49-68 т. Жінки виконують кроки з високим підняттям коліна, рухаючись по спіралі до центру сцени. У руках — віяла, якими вони створюють плавні хвилеподібні лінії.</p> <p>Чоловіки здійснюють динамічні стрибки з поворотом на 180 градусів, що демонструє силу й технічну майстерність.</p>

	<p>69-86 т.Музика прискорюється, ритм барабанів задає чіткі акценти на кожний рух.</p> <p>Група з'єднується у формі великого кола. Усі танцівники синхронно виконують бічні нахили корпусу із поступовим підняттям рук догори.</p> <p>Стрічки обертаються в спіралях, що символізують зростання та єдність.</p>
	<p>87-108 т. □ Жіночі партії виконують оберти на одній нозі з витягнутою рукою, що тримає стрічку, тоді як чоловіки роблять стрибки вперед, нагадуючи політ дракона.</p> <p>□ Усі рухи стають дедалі енергійнішими, створюючи відчуття розмаху та святковості.</p>

Малюнок	Анотація до дії
<p>ЧАСТИНА 3</p> <p>Муз. розмір 4/4</p>	
	<p>109-122 т. • Танцівники утворюють дві групи. Жінки виконують кроки «півмісяцем» із розмахом стрічок над головою, створюючи динамічний малюнок на сцені.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Чоловіки по чергово виконують подвійні стрибки з опорою на руки (елементи акробатики). Їхній рух завершується глибоким уклоном із витягнутими вперед руками.
	<p>123-132 т. Музика стає гучнішою, з акцентом на ударних. Усі танцівники знову утворюють велике коло. Одночасно виконуються синхронні підйоми на півпальці з витягнутими вгору руками, що тримають віяла або стрічки. Коло стискається до центру, де танцівники піднімають стрічки догори, утворюючи «вибух» кольорів і руху.</p>

 Four semi-circles are arranged in a loose cluster. From top-left to bottom-right, they are orange, green, blue, and red. Each semi-circle is oriented with its flat side to the left.	<p>133-196 т. Темп музики поступово уповільнюється. Танцівники починають відступати до країв сцени, виконуючи плавні поклони із широко розведеними руками. Стрічки м'яко опускаються на землю, підкреслюючи завершення циклу. Жінки утворюють фінальну композицію, стоячи в центрі сцени в граціозних позах із віялами. Чоловіки стають позаду в півколі, створюючи акцент на захисті та підтримці.</p> <p>Останні рухи — плавне зведення рук до серця як символ вдячності природі та життю.</p>

ВИСНОВКИ

Дослідження китайської народної танцювальної культури дозволило глибше зануритися в її історію, зрозуміти унікальність символіки, оцінити творчі досягнення та проаналізувати вплив на світове хореографічне мистецтво, зокрема в Україні.

Історичний розвиток китайського танцю вказує на його глибокий зв'язок із життям суспільства. Від давніх ритуальних танців, які слугували способом спілкування з природою та духовними силами, до складних сценічних постановок, танець відображав філософію, культуру й соціальні традиції Китаю. Цей шлях формування свідчить про багатство й унікальність китайської танцювальної спадщини.

Танець Янге, один із найвідоміших видів народної хореографії, є яскравим прикладом багатогранності китайської культури. Його символіка, що виражається через рухи, костюми та реквізит, передає святковий дух, гармонію з природою та важливість єдності громади. Янге залишається актуальним і популярним, зберігаючи традиції та привносячи нові форми в сучасне мистецтво.

Видатні балетні трупи Китаю, такі як Національний балет Китаю та ShenYun, є важливими хранителями та популяризаторами національної хореографічної культури. Їхні постановки поєднують традиційні техніки й сучасний підхід, створюючи унікальні вистави, які зачаровують глядачів у всьому світі. Завдяки їхній діяльності китайська хореографія продовжує розвиватися, зберігаючи культурну ідентичність і розширюючи свої горизонти.

Китайська танцювальна культура також значно впливає на розвиток хореографічного мистецтва в Україні. Через міжнародні фестивалі, спільні культурні проекти та обмін досвідом українські хореографи знайомляться з техніками, стилістикою та філософією китайського танцю. Це збагачує національне мистецтво, додаючи йому нових форм і символічної глибини.

Загалом, китайська танцювальна культура є унікальним прикладом гармонійного поєднання традицій і сучасності. Вона не лише зберігає багатовікову спадщину, а й продовжує надихати, розширюючи межі світового хореографічного мистецтва та сприяючи міжкультурному діалогу.

Загалом хореографічна композиція, створена на основі китайського танцю Янге, має чітко вибудовану структуру, яка гармонійно поєднує традиційні елементи та сучасний підхід до хореографії. Її побудова базується на принципах драматургії, що дозволяє поступово розвивати емоційний і сюжетний зміст.

Композиція починається зі вступної частини, яка створює атмосферу, налаштовує глядачів на сприйняття теми й вводить основні мотиви через плавні й гармонійні рухи. У центральній частині композиції розгортається динаміка, що досягає кульмінації завдяки використанню контрастних ритмів, активних рухів і яскравих акцентів. Завершення композиції підводить до гармонійного фіналу, де панує спокій і єдність, які символізують завершення циклу.

Чітка структура композиції надає можливість передати глибоку символіку танцю Янге, у якій кожен елемент — рух, жест, реквізит чи костюм — має своє значення. Завдяки цьому композиція сприймається як єдиний художній твір, що гармонійно поєднує традиції китайської культури та сучасні хореографічні тенденції.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Башкір О.І. (2016) Теорія виховання: навчально-методичний посібник. Харків. ХНПУ імені Г.С. Сковороди. 96с.
2. Мельничук С.Г. (2012) Педагогіка (Теорія виховання): навчальний посібник. Київ : Видавничий Дім «Слово». 288с.
3. Куценко С. (2015) Народньо-сценічний танець як засіб формування творчого потенціалу майбутнього вчителя хореографії. Проблеми підготовки сучасного вчителя. № 12. С.168-177.
4. Шариков Д. (2014) Стилістичні різновиди народного танцю в світі. Вісник Львівського університету. Серія мист-во. Вип. 14. С. 110–119
5. Чжан Юйтун, Сюй Вань Лінь. (2017) Китайський народний танець як засіб долучення до великої китайської культури. Світ науки, культури, освіти, №5 (66), С. 206–207.
6. Люй Іннь. (2011) Характерні риси китайських народних танців. Наука і сучасність. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/harakternye-cherty-kitayskih-narodnyh-tantsev/viewer>
7. Цзо Цзячжень. (2017) Емоційна виразність у китайському народному танці. Світ науки, культури, освіти, №5 (66), С. 201–204.
8. Вей Лі Лі. (2017) Формування патріотизму школярів засобами хореографічного мистецтва в Китаї. Світ науки, культури, освіти, №5 (66), С. 185–186.
9. Максименко А.І. (2014) Хореографічна освіта в Китаї: традиції та сучасність. Актуальні питання мистецької освіти та виховання. № 1–2 (3–4). С.105-113
10. Троєльнікова Л. (2010) Художнє виховання в Японії та Китаї: національні традиції та сучасна специфіка. Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. №1. С.79-84
11. Башкір О.І. (2020) Інформатизація як вимога розвитку освіти КНР. Науковий часопис національного педагогічного університету імені М. П.

Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. Вип. 72. Том 1. Київ : Видавничий дім «Гельветика». С. 60-64. URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/29901>

12. Разуменко Т. О. (2016) Роль танцювальних традицій у патріотичному вихованні молоді на прикладі України та КНР. Педагогіка та психологія. Вип. 54. С. 107-118. URL:

http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpkhnpu_ped_2016_54_14

13. Чжан Юй. (2018). Традиційний танець Китаю як предмет педагогічного дослідження та освоєння. Наукові записки. Серія: Педагогічні науки, 163, С. 226–232.

14. Чжан Юй. (2019). Національні традиції танцювального мистецтва як предмет хореографічної освіти. Актуальні питання мистецької освіти та виховання, №1–2 (13–14), С. 53–65.

15. Чжан Юй. (2019). Освоєння національних художніх традицій майбутніми вчителями музики і хореографії як психолого-педагогічний феномен. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології, №10 (94), С. 323–334.

16. Чжан Юй. (2019). Основи методики освоєння національних мистецьких традицій майбутніми вчителями музики та хореографії. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти, С. 112–120.

17. Чжан Юй. (2020). Методичні особливості освоєння національних мистецьких традицій майбутніми вчителями музики і хореографії. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології, №2 (96), С. 413–425.

ДОДАТКИ

